

Průvodce databázemi pro studenty oboru Teorie interaktivních médií

Ústřední knihovna FF MU

<http://knihovna.phil.muni.cz>

21. 10. 2011

Obsah

- Cíl dnešní lekce
- Obecné informace o elektronických informačních zdrojích (dále jen EIZ)
- Portál EIZ MU – služby Portálu
 - vhodné oborové zdroje dostupné na Portálu
- Práce s databázemi ProQuest Central a EBSCO
 - popis, informace
 - zásady při vyhledávání
 - online ukázky vyhledávání

Cíl dnešní lekce

- seznámit účastníky s možnostmi využívání EIZ
- zpřehlednit cesty k odborným oborovým EIZ dostupným pro studenty a vyučující MU
- provést účastníky možnostmi základního i pokročilého vyhledávání a možnostmi práce s nalezenými výsledky databází ProQuest Central a EBSCO

Co jsou EIZ

- **EIZ** jsou informační zdroje, které jsou uchovávány v elektronické podobě a jsou dostupné v prostředí počítačových sítí nebo prostřednictvím jiných technologií distribuce digitálních dat (např. na discích CD-ROM, DVD)

[definice dle TDKIV]

- **Liší se tématikou, typem, rozhraním - většinou však všechny nabízejí podobné možnosti a způsoby vyhledávání:**

Prohlížení - listování, rejstříky, indexy

Vyhledávání - jednoduché vyhledávání, pokročilé vyhledávání

Kategorizace EIZ

Z hlediska typů:

- elektronické katalogy knihoven
 - **profesionální informační databáze (od předních vydavatelů, e-časopisy, e-knihy...)**
 - oborové portály
 - digitální knihovny
 - další informační zdroje na internetu
-
- primární (plnotextové - časopisy, knihy, encyklopedie...)
 - sekundární (bibliografické, abstraktové, citační db...)
 - terciální (databáze databází, soupisy...)

Z hlediska tématického a oborového:

- **multioborové**
- specializované - zdroje zaměřené na konkrétní obor

Z hlediska dostupnosti:

- volně dostupné (veřejně přístupné)
- **licencované (profesionální informační databáze, přístupné na základě licenčních smluv)**

Odborné (profesionální) licencované databáze

Databáze = soubor uspořádaných dat, který vzniká zpracováním informací v rámci určitého informačního systému [J. Kotrlová, 2008]

Druhy databází

- podle formy:

Bibliografické/abstraktové

- bibliografické záznamy + abstrakty; sekundární zdroj, který informuje o existenci primárního zdroje; oborové databáze (*Art & Design Collection*, *LISTA*, *Medline...*)

Faktografické

- konkrétní údaje; textový nebo numerický charakter, encyklopedie (*PubChem*, *Encyclopedia of Popular Music...*)

Plnotextové

- plné texty (full text) primárních pramenů (e-časopisy, e-knihy, dizertace, noviny...) (*JSTOR*, *Gale e-books...*)

Citační

- citační ohlasy, impact faktory časopisů (*Web of Science*, *SCOPUS...*)

Proč využívat odborné (profesionální) databáze

Internet „x“ odborné databáze

Volně dostupné zdroje na internetu

- mnoho kvalitních, ale i mnoho nedůvěryhodných informací ⇒ potřeba ověřovat, posuzovat (*kdo text publikoval, kdy, kde; jazyk, reference, citovaná literatura, aktualizace apod.*)

Odborné licencované databáze

- jistota kvality informací (významní nakladatelé, recenzované zdroje)
- přidaná hodnota od informačních specialistů
- lepší vyhledávací možnosti ⇒ přesnější výsledky vyhledávání
- snaha producentů databází o přívětivé uživatelské rozhraní (GUI), intuitivní vyhledávání, nadstavbové funkce pro pohodlnější práci se zdroji (*osobní konta, překlady, alerty, tagování, sdílení, generování citací atd.*)
- ... a v případě potřeby vždy po ruce knihovník ☺

(referenční služby 1., 2., 3. p., na mailu reference@phil.muni.cz nebo [ICQ: 362131842](https://www.icq.com/))

Služby EIZ MU

- **Metalib** - nástroj pro integraci různých EIZ; metavyhledávač umožňuje současně jedním dotazem prohledávat různé databáze dostupné pro MU - <http://metalib.muni.cz>
- **SFX** - („Special Effects“) slouží k propojení bibliografických a abstraktových databází s plnými texty článků dostupných pro MU, online katalogem MU či webovými službami (Google Scholar) - tzv. *inteligentní či kontextově citlivé linkování*

- umožňuje vytvořit jednotnou databázi elektronických časopisů zakoupených pro MU a kategorizovat je podle oborů

→ **Portál elektronických časopisů MU**

<http://sfx.muni.cz/sfxlcl3/az/MUNI>

- **Citation linker** - nástroj pro vyhledávání e-článků, časopisů či knih na základě citačních údajů, propojen se službou SFX na dohledávání plných textů <http://sfx.muni.cz/sfxlcl3/cgi/core/citation-linker.cgi>

Nové služby v SFX

- **SHERPA/RoMEO** - ověření autorských práv u časopisů v projektu SHERPA/RoMEO (open access iniciativa) (více informací např. na <http://www.ics.muni.cz/zpravodaj/articles/630.html>)
- **SCImago Journal & Country Rank** - nová metodika hodnocení časopisů (Scopus/Elsevier)
- **Journal Citation Reports** - odkaz na impakt faktory daného časopisu v databázi JCR (Journal Citation Reports) v rámci ISI Web of Knowledge
- **Propojení na Citace.com** - generátor citací

Aktuálně: testovací provoz metavyhledávačů

- EBSCO Discovery Service

X

- ExLibris Primo

- dostupné z adresy <http://ezdroje.muni.cz>

Oborové zdroje na Portálu EIZ MU

- EBSCO
- ProQuest
- JSTOR
 - obsahuje plné texty digitalizovaných vědeckých časopisů z řady oborů, mj. i umění a dějin umění
- Science Direct
 - zpřístupňuje online verze vědeckých časopisů z produkce nakladatelství Elsevier včetně umění a humanitních věd

Oborové zdroje na Portálu EIZ MU

- Wiley Online Library

- obsahuje plné texty vědeckých časopisů z produkce nakladatelství Wiley, včetně umění, designu a hudby

- Art Full Text

- zpřístupňuje plné texty a obrazový materiál z oblasti umění, zachycuje umělecké aspekty řady oborů

- Oxford Art Online

- kolekce encyklopedií a online informačních zdrojů z oblasti umění

ProQuest Central

- světově nejrozsáhlejší multioborová bibliografická a fulltextová databáze periodik, disertačních prací, profilů firem a průmyslových odvětví
- zahrnuje humanitní a společenské obory (vzdělávání, psychologie, religionistika, literatura, umění, hudba, divadlo, historie, filozofie...), obchod, právo, medicínu, aplikované přírodní vědy, výpočetní a telekomunikační techniku
- přístup přes portál EIZ MU <http://ezdroje.muni.cz>
- nebo přes Infozdroje.cz (pomůcky, návody)
více nformací o produktu:
<http://www.aip.cz/produkt.php?produkt=3582>

Vyhledávání v databázi ProQuest

- **volba vhodné poddatabáze/í v rámci ProQuest dle oboru**
- nastudování nápovědy, tipů pro vyhledávání
- **využít různé vyhledávací funkce systému** (Basic, Advanced, Publications)
- **formulace rešeršního dotazu** - klíčová slova, synonyma, nezadávat tzv. stop slova; využít booleovské operátory, proximitní operátory, vyhledávání frází aj.
- **kritéria a omezení pro vyhledávání** (viz Search Options - časové, jazykové, geografické omezení, podle druhu dokumentu, výběr dílčí báze atd.)
- při větším množství nalezených informací dotaz více **zpřesnit**, při nedostatku nalezených informací dotaz **zobecnit**

EBSCO

- multioborová mega-databáze plných textů časopisů a specializovaných bibliografických a abstraktových bází
- zahrnuje humanitní a společenské obory (vzdělávání, lingvistika, psychologie, religionistika, literatura, umění, hudba, divadlo, historie, filozofie, knihovnictví, etnologie...), počítačová věda a technika
- přístup přes portál EIZ MU <http://ezdroje.muni.cz>
- nebo přes [Infozdroje.cz](http://infozdroje.cz) (pomůcky, návody)
více nformací o produktu: <http://ineb.nkp.cz/>

Vyhledávání v databázi EBSCO

- **volba vhodné poddatabáze/í v rámci EBSCa** - dle oboru
- nastudování Nápovědy
- **využít různé vyhledávací funkce systému** (Základní, Rozšířené, Vizuelní vyhledávání; Publikace, Subject Terms, Citační reference, Obrázky, Indexes)
- **formulace rešeršního dotazu** - klíčová slova, synonyma, nezadávat tzv. stop slova; využít booleovské operátory, proximitní operátory, vyhledávání frází aj.
- **kritéria a omezení pro vyhledávání** (viz Možnosti vyhledávání - časové, jazykové, geografické omezení, podle druhu dokumentu, výběr dílčí báze atd.)
- při větším množství nalezených informací dotaz více **zpřesnit** při nedostatku nalezených informací dotaz **zobecnit**

Děkuji za pozornost

Mgr. Tereza Matýsová

reference@phil.muni.cz

Ústřední knihovna FF MU

<http://knihovna.phil.muni.cz>

Facebook

<http://www.facebook.com/rs.knihovnaffmu>

